

Examining the Relationship Between School Privatization, Teaching Quality of Teachers, and the Enhancement of Social Skills among Male Primary School Students

Ramazan Ghodrati ¹ , Hossein Daeizadeh ^{2✉}

¹ Department of Educational Sciences, Bandar Gaz Branch, Islamic Azad University, Bandar Gaz, Iran.

E-mail: Ramazan.gh@gmail.com

² Corresponding Author, Department of Jurisprudence and Foundations of Islamic Law, Damghan Branch, Islamic Azad University, Damghan, Iran.

E-mail: daeizadeh@bandargaziau.ac.ir

Article Info

Article type:

Research

Article history:

Received:

18 Feb 2024

Received in revised form:

29 Mar 2024

Accepted:

9 May 2024

Published online:

17 Jul 2024

Keywords:

School Privatization,
Teaching Quality,
Social Skills.

ABSTRACT

Introduction: School privatization, as one of the modern educational approaches, can influence various aspects of teachers' performance and students' social development. Therefore, the aim of this study was to determine the relationship between school privatization, teaching quality of teachers, and the enhancement of social skills among male primary school students in Behshahr.

Methods: The present research was applied in terms of purpose and descriptive-correlational in terms of method. The statistical population included all fourth-, fifth-, and sixth-grade male primary school teachers in Behshahr (N = 130). Based on Krejcie and Morgan's table, 97 teachers were selected through stratified random sampling. The research instruments included the Teaching Quality Questionnaire by Kavoushi (2003), the Social Skills Questionnaire by Inderbitzen and Foster (1992), and a researcher-made Privatization Questionnaire. Data were analyzed using Pearson correlation and multiple regression tests.

Results: The results indicated a significant relationship between school privatization and both teaching quality of teachers and the enhancement of students' social skills. Moreover, the components of privatization contributed differently to predicting teaching quality and social skills.

Conclusion: Overall, if implemented with effective supervision, careful planning, and adequate support, school privatization can provide a suitable foundation for improving educational quality and achieving the broader goals of the education system. Therefore, policymakers and educational managers should not only utilize the capacities of the private sector but also pay special attention to the social, ethical, and qualitative dimensions of education to enhance both teaching performance and students' holistic development.

Cite this article: Ghodrati R, Daeizadeh H. Examining the Relationship Between School Privatization, Teaching Quality of Teachers, and the Enhancement of Social Skills among Male Primary School Students. Journal of Modern Approaches in Education Management and Health Sciences. 2024; 01 (02): 01-12. [Doi: 10.22034/edus.2025.545832.1011](https://doi.org/10.22034/edus.2025.545832.1011)

Journal of Modern Approaches in Education Management and Health Sciences is licensed under CC BY-NC 4.0.

| Web site: <https://www.eduhealthsci.ir> | Email: eduhealthsci@gmail.com

© The Author(s).

| Publisher: Academic Center for Education, Culture and Research (ACECR), Mazandaran Branch, Mazandaran, Iran.

Extended Abstract

Introduction

School privatization has emerged as a significant trend in contemporary education systems, aiming to improve educational quality, accountability, and efficiency. By introducing market-based mechanisms and autonomy in school management, privatization can influence both the operational performance of teachers and the broader developmental outcomes of students. Teachers in privatized schools often experience increased motivation and accountability due to clearer performance expectations, professional development opportunities, and enhanced institutional support. This, in turn, may positively impact their teaching quality, instructional strategies, and engagement with students. Beyond teacher performance, school privatization can also affect students' social development. Social skills, including communication, cooperation, empathy, and problem-solving abilities, are critical for students' overall growth and future success. Privatized schools often provide structured environments with greater emphasis on student participation, collaborative learning, and the cultivation of interpersonal competencies. Therefore, evaluating the relationship between school privatization and both teaching quality and social skill development can offer valuable insights into how organizational reforms influence educational outcomes. Previous studies have suggested that privatization may lead to improvements in teaching effectiveness by fostering a culture of accountability and responsiveness. School management structures, resource allocation, and the degree of autonomy can all significantly affect teacher performance and instructional quality. Similarly, students' social skill development is closely influenced by school policies, classroom environments, and organizational practices that promote collaboration and personal growth. Despite these general findings, limited research has simultaneously examined the effects of school privatization on both teachers' instructional quality and students' social skills in primary schools, particularly in specific regional contexts. The present study seeks to address this gap by investigating the relationship between school privatization, teaching quality, and the enhancement of social skills among male primary school students in Behshahr. By focusing on both teacher-centered and student-centered outcomes, this research provides a comprehensive understanding of the multifaceted impact of privatization on educational quality. In addition, identifying the predictive role of various privatization components can inform policymakers, school administrators, and educators about effective strategies for implementing privatization policies that simultaneously support teachers and promote students' social development. Ultimately, the study aims to contribute evidence-based insights for designing educational reforms that balance institutional performance with holistic student growth.

Methods

The present research was applied in terms of purpose and descriptive-correlational in terms of method. The statistical population included all fourth-, fifth-, and sixth-grade male primary school teachers in Behshahr ($N = 130$). Based on Krejcie and Morgan's table, 97 teachers were selected through stratified random sampling. The research instruments included the Teaching Quality Questionnaire by Kavoushi (2003), the Social Skills Questionnaire by Inderbitzen and Foster (1992), and a researcher-made Privatization Questionnaire. Data were analyzed using Pearson correlation and multiple regression tests.

Results

The results indicated a significant relationship between school privatization and both teaching quality of teachers and the enhancement of students' social skills. Moreover, the components of privatization contributed differently to predicting teaching quality and social skills.

Conclusion

The findings of this study indicate that school privatization is significantly associated with both the quality of teachers' instruction and the enhancement of students' social skills. Teachers in privatized schools demonstrated higher levels of teaching quality, suggesting that organizational reforms, autonomy, and accountability measures can positively influence instructional practices. These results align with previous research highlighting the importance of institutional support, professional development, and performance monitoring in improving teacher effectiveness. Similarly, the study found a meaningful relationship between privatization and students' social skill development. Students in schools with greater levels of privatization exhibited stronger interpersonal competencies, including cooperation, communication, and problem-solving abilities. This suggests that privatized school environments may provide more structured and supportive settings for fostering social development, alongside academic learning. The contribution of individual privatization components varied for predicting teaching quality and social skills, highlighting the nuanced effects of different organizational elements on educational outcomes. Overall, these findings underscore the potential of school privatization to enhance both teacher performance and student development when implemented with careful planning, adequate

support, and effective monitoring. Policymakers and educational administrators should leverage the capacities of the private sector while maintaining attention to social, ethical, and qualitative aspects of education. Ensuring that privatization policies are aligned with broader educational goals can help create learning environments that promote high-quality teaching, foster students' social and emotional growth, and contribute to holistic development. Moreover, the study emphasizes the importance of integrating teacher-centered and student-centered perspectives when evaluating the impact of privatization. While improvements in instructional quality are essential, the ultimate success of educational reforms depends on supporting students' broader developmental needs. By addressing both dimensions, privatization can serve as a tool for comprehensive educational enhancement, rather than solely an administrative or financial reform. In conclusion, school privatization, if implemented strategically and with appropriate oversight, can offer a viable pathway for improving educational outcomes in primary schools. Policymakers, educators, and administrators should consider both organizational efficiency and the holistic growth of students in designing and implementing privatization initiatives. Such an approach ensures that educational reforms not only enhance teaching performance but also nurture socially competent, well-rounded students prepared for future challenges.

Ethical Considerations

Funding

This research received no specific grant from any funding agency.

Authors' contribution

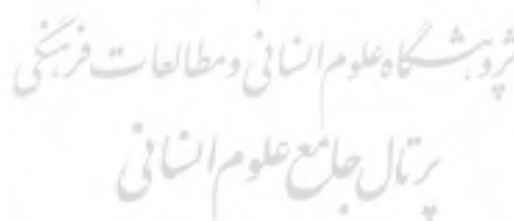
Conceptualization, Hossein Daeizadeh; Methodology, Ramazan Ghodrati; Analysis, Ramazan Ghodrati; Investigation, Ramazan Ghodrati; Data Curation, Ramazan Ghodrati; Writing - Original Draft Preparation, Hossein Daeizadeh; Supervision, Ramazan Ghodrati; Project Administration, Hossein Daeizadeh.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest regarding this article.

Acknowledgments

The authors of the article express their gratitude to the officials of the Faculty of Educational Sciences, Islamic Azad University, Bandargaz Branch, and to the cooperation of the subjects participating in this research.

شناسایی ابعاد تسهیم دانش در راستای توسعه سلامت در ادارہ‌های آموزش و پرورش استان مازندران

رمضان قدرتی^۱ ID، حسین دایی‌زاده^۲ ID

۱. گروه علوم تربیتی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران. Ramazan.gh@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، گروه علوم تربیتی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران. daeizadeh@bandargaziau.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	مقدمه: خصوصی سازی مدارس به عنوان یکی از رویکردهای نوین آموزشی، می تواند بر ابعاد مختلف عملکرد معلمان و رشد اجتماعی دانش آموزان تأثیرگذار باشد. بنابراین هدف از انجام این پژوهش تعیین رابطه بین خصوصی سازی مدارس با کیفیت تدریس معلمان و ارتقا مهارت های اجتماعی دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی شهرستان بهشهر بود.
تاریخ دریافت:	روش پژوهش: پژوهش حاضر از حیث هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی و از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه معلمان پایه چهارم، پنجم و ششم مقطع ابتدایی شهرستان بهشهر که تعداد آنها برابر ۱۳۰ نفر است اعلام گردید. حجم نمونه طبق جدول کرجسی و مورگان ۹۷ نفر به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. ابزار تحقیق شامل سه پرسشنامه سه پرسشنامه کیفیت تدریس کووشی (۱۳۸۲)، مهارت های اجتماعی اندریتزن و فوستر (۱۹۹۲) و پرسشنامه خصوصی سازی محقق ساخته بود. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد.
تاریخ بازنگری:	یافته ها: نتایج نشان داد بین خصوصی سازی مدارس با کیفیت تدریس معلمان و نیز با ارتقای مهارت های اجتماعی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد. همچنین مؤلفه های خصوصی سازی سهم متفاوتی در پیش بینی کیفیت تدریس و مهارت های اجتماعی ایفا می کنند.
تاریخ پذیرش:	نتیجه گیری: مجموع، خصوصی سازی مدارس در صورتی که با نظارت مؤثر، برنامه ریزی دقیق و حمایت های لازم همراه باشد، می تواند بستری مناسب برای ارتقای کیفیت آموزشی و تحقق اهداف کلان نظام تعلیم و تربیت فراهم سازد. به همین دلیل، سیاست گذاران و مدیران آموزشی لازم است ضمن بهره گیری از ظرفیت های بخش خصوصی، به ابعاد اجتماعی، اخلاقی و کیفی آموزش توجه ویژه داشته باشند تا علاوه بر بهبود عملکرد آموزشی، زمینه ی رشد همه جانبه دانش آموزان نیز فراهم شود.
کلیدواژه ها:	خصوصی سازی مدارس، کیفیت تدریس معلمان، مهارت های اجتماعی

استناد: قدرتی، رمضان؛ دایی زاده، حسین. بررسی رابطه بین خصوصی سازی مدارس با کیفیت تدریس معلمان و ارتقا مهارت های اجتماعی دانش آموزان پسر مقطع ابتدایی.

نشریه رویکردهای نوین در مدیریت آموزش و علوم سلامت. ۱۴۰۳؛ ۰۱ (۰۲): ۱۲-۰۱. Doi: 10.22034/edus.2025.545832.1011

دسترسی به این نشریه علمی، رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کریتیو کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است.

© نویسندگان.

| آدرس نشریه: <https://www.eduhealthsci.ir/> | ایمیل: eduhealthsci@gmail.com

ناشر: جهاد دانشگاهی واحد استان مازندران.

مقدمه

در سال های اخیر به دلیل گسترش سریع فن آوری، دسترسی همگانی به اطلاعات، فرو ریختن مرزهای جغرافیایی، پدیده جهانی شدن، رشد سازمان های صنعتی و تجاری برای مقابله با بحران ها و همچنین بقای انسان و دوام در این دنیای پرقابله امروزی نیاز به یادگیری به وضوح دیده می شود و اهمیت مطالعه و تحلیل یادگیری سازمانی افزایش یافته است و پژوهشگران مختلف از رویکردهای متفاوتی به تحلیل آن پرداخته اند (۱). پیچیدگی روزافزون و پویایی محیط، به ایجاد فضای عدم اطمینان و ناپایداری برای سازمان ها و گروه ها شده است و سازمان ها برای حفظ و بقای خود در این شرایط، نیازمند توسعه ای آگاهی خود نسبت به محیط و افزایش دانش سازمانی خود می باشند. در این فضای رقابتی و پرتغییر، سازمان هایی امکان رشد و بقا خواهند داشت که توانایی یادگیری سازمانی داشته و بتوانند از تغییر و تحولات محیطی و تجربیات درون سازمانی و برون سازمانی، دانش مورد نیاز سازمانی را فراگرفته و به سازمان های یادگیرنده تبدیل شوند (۲). از سویی دیگر نظام آموزشی محور تغییرات و تحولات در هر جامعه ای است و دست اندرکاران تعلیم و تربیت اذعان دارند که آموزش و پرورش، بهترین راه حل پیچیدگی های جوامع بشری امروز می باشد و آموزش و پرورش به طرق مختلف موجب بهبود زندگی افراد می شود (۳).

به طور یقین عوامل متعددی در تقویت یا تضعیف کیفیت تدریس مؤثرند. نتایج پژوهش های انجام شده حاکی از آن است که متغیرهای رفتار کلاسی، سابقه ای تدریس، روش تدریس، شخصیت فردی، سن، تدریس سؤال محور و توأم با مشارکت دانش آموزان و قدرت ارتباط بر کیفیت تدریس معلمان اثرگذار است. پیشرفت و بقای جامعه تابع عملکرد مؤثر سازمان هاست و از مهم ترین وسایل دستیابی به پیشرفت و ترقی، سازمان هایی هستند که بتوانند با کارآمدی و اثربخشی از عهده ای وظایف خود برآیند (۴). در این گستره، سازمان های آموزشی از اولویت برخوردارند. هدف اصلی امر آموزش ایجاد یادگیری در دانش آموزان است و این امر با عمل تدریس اتفاق می افتد. عمل تدریس سلسله فعالیت های مرتب، منظم، هدف دار و از پیش طراحی شده است؛ فعالیتی که هدفش ایجاد شرایط مطلوب یادگیری است. فعالیتی که به صورت تعامل و رفتار متقابل بین معلم و فراگیر جریان دارد یعنی ویژگی ها و رفتار معلم در فعالیت ها و اعمال شاگردان تأثیر می گذارد و بالعکس. این تأثیر ممکن است به صورت مستقل یا غیرمستقل به وقوع بپیوندد (۵). به عبارت دیگر، تدریس عبارت است از تعامل یا رفتار متقابل معلم و شاگرد، بر اساس طراحی منظم و هدف دار معلم برای ایجاد تغییر در رفتار شاگرد (۶).

تربیت اجتماعی مطلوب، روابط انسان با دیگران و توانایی سازگاری با محیط مهم ترین عامل احساس شادکامی است. مهارت های برقراری روابط اجتماعی یکی از عناصر اجتماعی شدن در کلیه فرهنگ ها و جوامع است و همچنین توانایی ارتباط مؤثر با دیگران بخش بزرگی از توانایی عملکرد بین فردی را تشکیل می دهد. در نظام آموزشی اگر کودکی فاقد مهارت های اجتماعی باشد، اغلب با وصله های ناجور برچسب زده می شود و به عنوان کسی که مشکلات اجتماعی دارد شناخته می شود (۷). ناتوانی در مهارت های اجتماعی حتی مشکلاتی را در زمینه ی پیشرفت تحصیلی به وجود می آورد، چراکه فقدان این مهارت ها می تواند خودارزش و عزت نفس فرد را تباه ساخته و به عنوان فردی متفاوت از دیگران و یا غیرطبیعی از نظر همسالان تلقی گردد. در چنین وضعی فرد به راحتی مورد طرد قرار می گیرد و موقعیت های مطلوب رشد و پیشرفت همگام با همسالان را از دست می دهد (۸). چون روابط اجتماعی صحیح افراد یکی از اهداف مهم تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش همگانی می باشد، لذا در چارچوب برنامه های آموزشی و بازپروری مهارت برقراری روابط اجتماعی که مستلزم تلفیقی از عوامل شناختی، عاطفی و رفتاری است، محققان روش های گوناگونی برای دانش آموزان برنامه ریزی کرده اند. آموزگار می تواند با تلاش در جهت افزایش فهم و کفایت و فراهم آوردن زمینه ی مساعد برای فعالیت گروهی دانش آموزان، مهارت های ارتباطی آنان را شکوفا کند (۹). در متون پژوهشی مفهوم مهارت های اجتماعی به صورت های گوناگون تعریف شده است. مهارت های اجتماعی، رفتارهایی هستند که فرد را قادر به تعامل مؤثر و اجتناب از پاسخ های نامطلوب نموده و بیانگر سلامت رفتاری و اجتماعی افراد هستند. این

مهارت‌ها ریشه در بسترهای فرهنگی و اجتماعی داشته و شامل رفتارهایی همچون پیشقدم شدن در برقراری روابط جدید، تقاضای کمک نمودن و پیشنهاد برای کمک به دیگران است. تبعات و پیامدهای برخورداری از سطوح نامناسب مهارت‌های اجتماعی منجر به فقدان سلامت رفتاری و اجتماعی مناسب در دوران بزرگسالی خواهد بود (۱۰). امروزه نقش مهارت‌های اجتماعی و سلامت روانی و جسمی در ایجاد و برقراری روابط سالم و پویا و مؤثر با افراد بر هیچ‌کس پوشیده نیست. اگر فردی نتواند احساسات دیگران را درک کرده و از دیدگاه آنان به مسائل نگاه کند، اگر فردی نتواند خویشتن‌داری کرده و تکانه‌های خود را کنترل نماید، بدیهی است که نمی‌تواند ارتباط سالم و هدفمندی با دیگر افراد جامعه برقرار کند (۱۱). فردی که در حیطه‌ی عواطف شکست خورده باشد، در مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی همچون همدلی کردن با دیگران دچار کمبودهای جدی می‌شود و نمی‌تواند تأثیر شایسته و مطلوبی بر دیگران داشته باشد. اواخر قرن بیستم را باید عصر افزایش آگاهی دانست، عصری که در آن تحولات عظیمی در عرصه‌های اقتصادی، فرهنگی و اندیشه‌های خصوصی‌سازی و خودگردانی در امور سیاسی، اقتصادی، آموزشی و مدیریتی صورت گرفته است (۸). در کشورهای در حال توسعه اغلب خصوصی‌سازی آموزش، اقدامی جهت تسریع فرآیند توسعه‌ی اقتصادی و فرصتی برای پویا کردن اقتصاد به حساب می‌آید. اما در مجموع مهم‌ترین اهدافی که خصوصی‌سازی دنبال می‌کند عبارتند از: کاهش کسری بودجه و بدهی مالی، کاهش حوزه‌ی فعالیت بخش دولتی، مشارکت بیشتر مردم و سپردن کار آن‌ها به خودشان، افزایش کارایی و بهره‌وری، افزایش نقش بخش خصوصی. اما آنچه انگیزه‌ی پژوهشگر جهت انجام پژوهش حاضر شد جامعه‌ی مورد مطالعه یعنی معلمان است؛ چراکه مسئولیت پرورش و تربیت سازندگان چرخ صنعت کشور را بر عهده دارند و برخورداری آن‌ها از کیفیت تدریس بالا از ارزش زیادی برخوردار است. محقق قصد دارد به تبیین رابطه‌ی بین خصوصی‌سازی مدارس با کیفیت تدریس معلمان و ارتقای مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پسر مقطع ابتدایی شهرستان بهشهر بپردازد. لذا سؤال این است: آیا بین خصوصی‌سازی مدارس با کیفیت تدریس معلمان و ارتقای مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پسر مقطع ابتدایی شهرستان بهشهر رابطه وجود دارد؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از حیث هدف از جمله تحقیقات کاربردی می‌باشد. همچنین از نظر نحوه گردآوری داده‌ها توصیفی و از نظر روش از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش عبارت است از شامل کلیه معلمان پایه چهارم، پنجم و ششم مقطع ابتدایی شهرستان بهشهر که بنا بر استعلام از اداره آموزش و پرورش شهرستان به تعداد ۱۳۰ نفر بود. حجم نمونه از طریق جدول کرجسی مورگان تعداد ۹۷ نفر، به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شدند. سه پرسشنامه کیفیت تدریس کوووشی (۱۳۸۲)، مهارت‌های اجتماعی ایندربیتزن و فوستر (۱۹۹۲) و همچنین پرسشنامه خصوصی‌سازی محقق ساخته به عنوان ابزار اصلی گردآوری داده‌ها مورد استفاده قرار گرفت.

پرسشنامه خصوصی‌سازی: با استفاده از ادبیات و پیشینه تحقیق و موارد شناسایی شده در بخش مصاحبه، پرسشنامه محقق ساخته آماده گردید و در خبرگان اداره آموزش و پرورش و نیز استاد راهنما توزیع گردید. ابزار تحقیق در این مرحله شامل یک پرسشنامه با ۲۷ سؤال دارای مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت شامل گزینه‌های خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد برای پاسخ به سؤالات بود. این پرسشنامه شامل ۲۷ سؤال خصوصی‌سازی با ابعاد اصول و کاربرد (سؤال ۱ الی ۲)، اشکال خصوصی‌سازی (سؤال ۳ الی ۱۰)، انگیزه‌های خصوصی‌سازی (سؤال ۱۱ الی ۱۴)، اهمیت نقش خصوصی‌سازی (سؤال ۱۵ الی ۲۲)، عوامل تسهیل کننده کاربرد خصوصی‌سازی (سؤال ۲۲ الی ۲۷) است.

پرسشنامه کیفیت تدریس: برای ارزیابی کیفیت تدریس معلمان از پرسشنامه کیفیت تدریس کووشی (۱۳۸۲) استفاده گردید. این پرسشنامه با ۳۷ گویه به منظور ارزیابی کیفیت تدریس طراحی شده و در یک طیف ۵ درجه ای لیکرت (هیچ گاه، به ندرت، گاهی، اکثر موارد، همیشه) درجه بندی شده است (جدول ۳-۱). این پرسشنامه شامل ۶ بعد: برنامه ریزی و آمادگی، فرایند تدریس، مدیریت کلاس درس، روابط انسانی، ارزشیابی، مشارکت حرفه ای می باشد. حداقل امتیاز ممکن ۳۸ و حداکثر ۱۵۲ بود. نمره بین ۳۸ تا ۶۳: کیفیت تدریس ضعیف است. نمره بین ۶۳ تا ۹۵: کیفیت تدریس متوسط است. نمره بالاتر از ۹۵: کیفیت تدریس قوی است.

پرسشنامه مهارت های اجتماعی: پرسشنامه مهارت های اجتماعی توسط ایندربیتزن و فوستر (۱۹۹۲) ساخته شده است که از ۳۹ گویه و ۲ خرده مقیاس رفتارهای اجتماعی مطلوب (۲۰ سؤال) و رفتارهای غیر اجتماعی (۱۹ سؤال) تشکیل شده است که به منظور بررسی میزان مهارت های اجتماعی به کار می رود. نسخه اصلی این سیاهه دارای ۴۰ عبارت است که یک عبارت به دلیل عدم انطباق با فرهنگ ایران حذف شد (عبارت شماره ۲۲). نمره گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۶ نقطه ای می باشد که برای گزینه های «اصلاً درست نیست»، «خیلی کم درست است»، «کمی درست است»، «تا حدی درست است»، «بیشتر اوقات درست است»، «همیشه درست است» به ترتیب امتیازات ۰، ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ در نظر گرفته می شود. نحوه ارزیابی مهارت های اجتماعی هر فرد توسط این پرسشنامه بدین صورت است که اگر فردی نمره اش بالاتر از میانگین باشد، دارای مهارت های اجتماعی بالا است و اگر پایین تر از میانگین باشد، مهارت های اجتماعی پایین دارد. لازم به ذکر است که نمره ۹۸ بر اساس استاندارد تست به عنوان میانگین در نظر گرفته شده است. حداقل امتیاز ممکن ۰ و حداکثر ۱۹۵ بود. نمره بین ۰ تا ۴۹: میزان مهارت های اجتماعی پایین است. نمره بین ۴۹ تا ۹۸: میزان مهارت های اجتماعی متوسط است. نمره بالاتر از ۹۸: میزان مهارت های اجتماعی بالا است.

با توجه به موضوع تحقیق، برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS20 استفاده گردید که از آزمون پارامتریک همبستگی پیرسون برای تعیین همبستگی بین متغیرهای تحقیق و آزمون رگرسیون چندمتغیری برای بررسی سهم و قدرت پیش بینی متغیرها استفاده گردید.

یافته ها

یافته های **جدول ۱** میانگین و انحراف معیار نمرات متغیرهای تحقیق و ابعاد آن را نشان می دهد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد بیشترین میانگین مربوط به مؤلفه کیفیت تدریس (۳/۴۳) و کمترین میانگین مربوط به عوامل تسهیل کننده کاربرد (۳/۳۲) می باشد.

جدول ۱- داده های آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق

شاخص های آماری	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
خصوصی سازی	۹۷	۳/۳۸	۰/۵۳
ابعاد اصول و کاربرد		۳/۳۶	۰/۸۴
اشکال خصوصی سازی		۳/۳۷	۰/۸۵
انگیزه های خصوصی سازی		۳/۳۴	۰/۷۶
اهمیت نقش خصوصی سازی		۳/۴۱	۰/۸۲
عوامل تسهیل کننده کاربرد خصوصی سازی		۳/۳۲	۰/۹۱
کیفیت تدریس		۳/۴۳	۰/۸۲
ارتقا مهارت های اجتماعی		۳/۴۲	۰/۸

بر اساس نتایج **جدول ۲** می‌توان گفت که چون ضریب همبستگی محاسبه شده ($0/438$) با اطمینان 95% از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($0/260$) بزرگتر است و مقدار سطح معنی‌داری این آزمون ($0/000$) کوچکتر از سطح خطای $0/05$ می‌باشد، لذا با 95% اطمینان نتیجه گرفته می‌شود که بین خصوصی‌سازی مدارس و کیفیت تدریس معلمان رابطه وجود دارد. چون مقدار ضریب همبستگی محاسبه شده ($R = 0/438$) مثبت می‌باشد بنابراین این رابطه مثبت و مستقیم می‌باشد یعنی با افزایش خصوصی‌سازی مدارس، کیفیت تدریس معلمان نیز افزایش می‌یابد و بالعکس. همچنین بر اساس نتایج **جدول ۲** می‌توان گفت که چون ضریب همبستگی محاسبه شده ($0/324$) با اطمینان 95% از ضریب همبستگی جدول بحرانی ($0/260$) بزرگتر است و مقدار سطح معنی‌داری این آزمون ($0/001$) کوچکتر از سطح خطای $0/05$ می‌باشد، بنابراین با 95% نتیجه گرفته می‌شود که بین خصوصی‌سازی مدارس و ارتقا مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. چون مقدار ضریب همبستگی محاسبه شده ($R = 0/324$) مثبت می‌باشد بنابراین این رابطه مثبت و مستقیم می‌باشد یعنی با افزایش خصوصی‌سازی مدارس، مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد و بالعکس.

جدول ۲- بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق

متغیرها	شاخص آماری	R _م	df	R _پ	میزان خطا (α)	Sig
خصوصی سازی مدارس و کیفیت تدریس	۰/۴۳۸**	۹۵	۰/۲۶۰	۰/۰۵	۰/۰۰۰	
خصوصی سازی مدارس و ارتقا مهارت‌های اجتماعی	۰/۳۳۴**	۹۵	۰/۲۶۰	۰/۰۵	۰/۰۰۱	

همانطور که در **جدول ۳** نشان داده شده است سطح معنی‌داری برابر با $0/000$ است. بنابراین ضریب به دست آمده از واریانس یک طرفه معنی‌دار می‌باشد (تفاوتی بین متغیرها وجود دارد). با توجه به سطح معنی‌داری $0/000$ ، می‌توان نتیجه گرفت که سهم هر یک از مولفه‌های خصوصی‌سازی مدارس در پیش‌بینی کیفیت تدریس معلمان متفاوت است. همچنین در نتایج **جدول ۳** مشاهده می‌شود که سطح معنی‌داری برابر با $0/000$ است. بنابراین ضریب به دست آمده از واریانس یک طرفه معنی‌دار می‌باشد (تفاوتی بین متغیرها وجود دارد). با توجه به سطح معنی‌داری $0/000$ ، می‌توان نتیجه گرفت که سهم هر یک از مولفه‌های خصوصی‌سازی مدارس در پیش‌بینی ارتقا مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان متفاوت است.

جدول ۳- تحلیل مدل رگرسیون

مدل	مجموع مجزورات	درجات آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی‌داری
مولفه‌های خصوصی‌سازی مدارس	۱۶/۵۹۲	۷	۲/۳۷	۶۳/۲۶	$0/000$
در پیش‌بینی کیفیت تدریس معلمان	۳/۳۳۵	۸۹	$0/037$		
مجموع	۱۹/۹۲۷	۹۶			
مولفه‌های خصوصی‌سازی مدارس	۷/۴۹۸	۶	۱/۲۵	۹/۰۵	$0/000$
در پیش‌بینی ارتقا مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان	۱۲/۴۲۹	۹۰	$0/138$		
مجموع	۱۹/۹۲۷	۹۶			

همانطور که در **جدول ۴** نشان داده شده است سطح معنی‌داری در کلیه متغیرها از سطح معنی‌داری $0/05$ کوچکتر است. بنابراین ضرایب به دست آمده از پیش‌بینی در کلیه متغیرها می‌توانند پیش‌بینی کننده معنی‌داری برای کیفیت تدریس باشند و سهم هر یک از متغیرها به ترتیب برابر با $0/290$ ، $0/284$ ، $0/237$ ، $0/174$ ، $0/167$ می‌باشد، چون سطوح معنی‌داری

برای کلیه متغیرها در این آزمون کوچکتر از مقدار بحرانی ۰/۰۵ است. بنابراین می توان نتیجه گرفت که متغیرهای خصوصی سازی به صورت معنی دار می توانند کیفیت تدریس معلمان را پیش بینی کنند. همچنین نتایج **جدول ۴** نشان می دهد سطح معنی داری در کلیه متغیرها (به غیر از اهمیت نقش خصوصی سازی، عوامل تسهیل کننده کاربرد خصوصی سازی) از سطح معناداری ۰/۰۵ کوچکتر است. بنابراین ضرایب به دست آمده از پیش بینی در کلیه متغیرها (ابعاد اصول و کاربرد، اشکال خصوصی سازی، انگیزه های خصوصی سازی) می توانند پیش بینی کننده معنی داری برای ارتقا مهارت های اجتماعی دانش آموزان باشند. چون سطوح معنی داری برای کلیه متغیرها در این آزمون کوچکتر از مقدار بحرانی ۰/۰۵ است. بنابراین می توان نتیجه گرفت که متغیرهای ابعاد خصوصی سازی (به غیر از اهمیت نقش خصوصی سازی، عوامل تسهیل کننده کاربرد خصوصی سازی) به صورت معنی دار می توانند ارتقا مهارت های اجتماعی دانش آموزان را پیش بینی کنند. همچنین مولفه های متغیرهای اهمیت نقش خصوصی سازی، عوامل تسهیل کننده کاربرد خصوصی سازی سهمی در پیش بینی ارتقا مهارت های اجتماعی دانش آموزان ندارند، لذا از مدل حذف می گردند.

جدول ۴- ضرایب رگرسیون استاندارد شده و استاندارد نشده متغیرهایی که در مدل وارد شده اند

مدل	B	انحراف استاندارد	ضرایب استاندارد شده		t	sig
			ضریب بتا	ضریب استاندارد شده		
(مقدار ثابت)	۰/۹۳۵	۰/۱۳۴			۶/۹۵۷	۰/۰۰۰
ابعاد اصول و کاربرد	۰/۱۵۸	۰/۰۳۵	۰/۲۹۰		۴/۵۰۴	۰/۰۰۰
اشکال خصوصی سازی	۰/۱۵۱	۰/۰۳۷	۰/۲۸۴		۴/۱۲۹	۰/۰۰۰
انگیزه های خصوصی سازی	۰/۱۱۹	۰/۰۲۹	۰/۲۳۷		۴/۱۵۶	۰/۰۰۰
اهمیت نقش خصوصی سازی	۰/۰۹۶	۰/۰۳۲	۰/۱۷۴		۲/۹۸۸	۰/۰۰۴
عوامل تسهیل کننده کاربرد خصوصی سازی	۰/۱۹۹	۰/۰۴۲	۰/۱۶۷		۲/۳۳۴	۰/۰۲۲
(مقدار ثابت)	۲/۰۸۰	۰/۱۹۴			۱۰/۷۰۳	۰/۰۰۰
ابعاد اصول و کاربرد	۰/۱۴۴	۰/۰۴۲	۰/۳۸۴		۳/۴۱۱	۰/۰۰۱
اشکال خصوصی سازی	۰/۱۰۸	۰/۰۵۴	۰/۲۱۷		۱/۹۸۶	۰/۰۵
انگیزه های خصوصی سازی	۰/۱۳۹	۰/۰۵۳	۰/۳۰۳		۲/۵۹۷	۰/۰۱۱
اهمیت نقش خصوصی سازی	۰/۰۷۶	۰/۰۴۷	۰/۱۵۰		۱/۶۳۶	۰/۱۰۵
عوامل تسهیل کننده کاربرد خصوصی سازی	۰/۰۵۱	۰/۰۶۱	۰/۱۱۸		۰/۸۳۹	۰/۴۰۴

بحث

نتایج نشان داد که بین خصوصی سازی مدارس و کیفیت تدریس معلمان رابطه وجود دارد. این نتایج با یافته های مطالعات گیل مور (Gilmore) و همکاران (۲۰۲۲) (۹) و گیل برگ (Greenberg) (۲۰۰۴) (۶) همسو می باشد. نتایج تحقیقات نشان می دهد که در جهان رقابتی امروز، مهم ترین و حیاتی ترین دارایی هر سازمان سرمایه انسانی آن می باشد. نیروی انسانی در هر سازمان مشتمل بر افرادی است با نیازهای بی شمار که در صورت رفع نیازهایشان و داشتن انگیزه کافی، استعداد و مهارت خود را در جهت خدمت به سازمان به کار خواهند برد. یکی از عوامل مهمی که بر بهبودی کیفیت تدریس معلمان مؤثر بوده و رابطه ی آن با عملکرد سازمان مورد توافق صاحب نظران این عرصه بوده است، خصوصی سازی مدارس می باشد. خصوصی سازی به عنوان یکی از رویکردهای بهبود عملکرد کارکنان، موجب همسویی آن ها با سازمان می شود (۶). از سوی دیگر یکی از آفت های مهم مدیریت سازمان ها، بی توجهی به خصوصی سازی سازمان می باشد. نظام ارزشی خصوصی سازی، سرمایه گذاری را مهم ترین متغیر در مدیریت راهبردی مورد توجه قرار می دهد و این نظام معتقد است که برآورده نمودن نیازهای کارکنان به

بهسازی و افزایش کارایی بلندمدت سازمان منجر می‌شود (۹). خصوصی‌سازی به‌عنوان یک رویکرد منابع انسانی محور و انگیزشی است که توازن زندگی شغلی و شخصی و بهبود عملکرد از جمله کیفیت تدریس را به همراه دارد. بهبود سطح کیفیت تدریس، بهبود رضایت شغلی، تقویت یادگیری، مدیریت بهتر و بهبود روحیه منابع انسانی سازمان را به دنبال دارد. مفهوم خصوصی‌سازی امروزه به یک موضوع اجتماعی و سازمانی عمده در سرتاسر دنیا مبدل شده است. ارتقاء سطح خصوصی‌سازی در سازمان‌ها مستلزم شناخت نسبت به مؤلفه‌های آن است (۵).

همچنین نتایج نشان داد که بین خصوصی‌سازی مدارس و ارتقا مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد که با نتایج تحقیقات حقیقی (Haghighi) و همکاران (۲۰۲۳) (۱۱) و سوارز (Soares) و همکاران (۲۰۲۲) (۲) همسو می‌باشد. سازمان خصوصی از جمله برنامه‌های مهم توسعه در سازمان‌ها محسوب می‌شود که فواید و آثار و نتایج آن نه فقط در محیط کاری تأثیرات خود را خواهد داشت بلکه تحولی نوین همراه با تجارب واقعی محیط کاری کارکنان و سرنوشت یک سازمان رقم خواهد زد؛ بر این اساس تأسیس سازمان خصوصی می‌تواند گامی مؤثر در راستای تحول بنیادین نظام سازمانی و دستیابی به اهداف سازمانی باشد. بنابر نتایج مطالعات به‌منظور ایجاد زیرساخت‌های لازم و جهت‌گیری برای استفاده از مکانیسم خصوصی‌سازی، افزایش سطح مهارت‌های اجتماعی به‌عنوان یکی از مؤثرترین رویکردهای مدیریتی جایگاه ویژه در سازمان‌های بزرگ و کوچک پیدا نموده است. در حال حاضر اکثر پروژه‌های مدیریتی در سطح دنیا ماهیت برنامه‌ریزی مرتبط با خصوصی‌سازی دارد (۳). با توجه به اهمیت خصوصی‌سازی در پیشرفت و پیشبرد اهداف سازمانی، لازم است تا حمایت مناسب و مباحث آن در سطح سازمان‌ها بهبود یابد. اگر این ویژگی توجه به بینش استراتژیک خصوصی‌سازی در سازمان‌ها تعمیم دهیم درخواهیم یافت که سازمان‌ها در فضای رقابتی امروز می‌توانند اهداف سازمانی خود را تحقق بخشند. از آنجایی که بین خصوصی‌سازی و ارتقا مهارت‌های اجتماعی در مطالعه حاضر، رابطه معناداری مشاهده شد، پیشنهاد می‌شود که اداره آموزش و پرورش در جهت هدایت و پیش‌برد برنامه‌ها و فعالیت‌های خود با افق بلندمدت و دستیابی به اهداف و تحقق مأموریت‌های سازمانی خود، مؤلفه‌های خصوصی‌سازی را مدنظر قرار دهد و از این مؤلفه‌ها جهت افزایش مهارت‌های اجتماعی بهره گیرند. زیرا در طی سال‌های اخیر برنامه‌های خصوصی‌سازی نقش اساسی و مهمی در افزایش بهره‌وری نیروی انسانی و سازمان‌ها و شرکت‌های بزرگ بر عهده داشته است (۸).

برنامه‌های استراتژیک ارتقای مهارت‌های اجتماعی و خصوصی‌سازی در سازمان‌ها یک رویکرد درون‌گرا و گسترده می‌باشد. در نظر گرفتن آموزش و پرورش به‌عنوان یک خدمت عام در جهت اعتلای زندگی همهی شهروندان، از طریق کسب شایستگی‌های اخلاقی، فکری، خلاقانه، اقتصادی و سیاسی ضروری است، به جهت این که پاسخ‌گویی اخلاقی، باید در برابر جامعه باشد نه فقط در برابر بازار یا اقتصاد تجاری. از این رو، همکاری، تعهد، انعطاف‌پذیری و مشارکت باید جایگزین ساختارهای غیرقابل انعطاف باشند، تا ارزش‌های آموزشی و اصل برابری بر اولویت‌های بازار ترجیح داده شوند. در توسعه‌ی کیفیت و کارایی آموزش، تلاش دولت در ارائه زیرساخت‌ها و تسهیلات لازم جهت تأمین نیازهای آموزشی و برخورداری از آموزش‌های مناسب، همچنین، تغییر روش‌های تأمین مالی از محل درآمدهای مالیاتی و جذب متقاضیان خارجی می‌تواند مناسب باشد (۵). دولت‌ها در حالی که مؤسسات خصوصی یا به عبارتی مراکز آموزش غیرانتفاعی را نظارت و حمایت می‌کنند و با تسهیلات مالی، انگیزه‌های لازم برای مشارکت این واحدها را به وجود می‌آورند، باید در جهت افزایش کیفیت آموزش دولتی، نه فقط با افزایش سرمایه‌گذاری بلکه با توجه به توانمندی و انگیزه‌ی معلمان اقدام نمایند. در این راستا، دولت در جهت تأمین مالی آموزش باید در دو حیطه مشارکت داشته باشد، یکی از ناحیه‌ی عرضه، یعنی ارتقای سطح کیفیت آموزش و دیگری از ناحیه‌ی تقاضا، که منظور افزایش سطح پوشش تحصیلی در بین قشرهای مختلف جامعه است. بدین ترتیب در تأمین مالی آموزش سه اصل

اساسی کفایت، کارایی و برابری (عدالت) بایستی مدنظر قرار گیرند. برای بهره گرفتن هرچه بیش تر مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش بر افزایش اعتماد و حمایت دولت به بخش خصوصی و ایجاد انگیزه ی مشارکت، همچنین ایجاد ساختارهای جدید برای بهبود مستمر مشارکت بخش خصوصی با تکیه بر مبانی علمی و پژوهشی، تشکیل نهادهای نظارتی برای تضمین کیفیت، با رعایت شفافیت و پاسخ گویی و تدوین چارچوب مقرراتی و تنظیمی، طراحی سیستم های اطلاعات جامع مدیریت آموزشی، تدوین استانداردها و معیارهای شفاف عملکردی برای کلیه ی مؤسسات آموزشی، ایجاد دفتر نظارت و ارزیابی و تأسیس نهاد اعتبارسنجی جهت تضمین کیفیت آموزش، تأکید می شود (۳). با توجه به تحقیقات انجام گرفته به نظر می رسد، افزایش تمرکززدایی و خصوصی سازی به منزله ی راهبردی کارآمد برای تضمین کیفیت و انعطاف پذیری نظام های آموزشی در یک اقتصاد جهانی شده محسوب شود.

نتیجه گیری

به طور کلی می توان نتیجه گرفت خصوصی سازی مدارس به عنوان یکی از رویکردهای نوین مدیریتی، نقشی مؤثر در بهبود کیفیت تدریس معلمان و ارتقای مهارت های اجتماعی دانش آموزان دارد. نتایج نشان داد که میان خصوصی سازی و هر دو متغیر مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد و سهم هر یک از مؤلفه های خصوصی سازی در پیش بینی کیفیت تدریس و ارتقای مهارت های اجتماعی متفاوت است. این امر بیانگر آن است که خصوصی سازی مدارس تنها یک سیاست اقتصادی یا ساختاری نیست، بلکه می تواند به عنوان یک رویکرد راهبردی منابع انسانی و آموزشی تلقی شود که به بهبود کارایی، ایجاد انگیزه، ارتقای توانمندی های معلمان و شکل گیری مهارت های اجتماعی دانش آموزان منجر می شود. در مجموع، خصوصی سازی مدارس در صورتی که با نظارت مؤثر، برنامه ریزی دقیق و حمایت های لازم همراه باشد، می تواند بستری مناسب برای ارتقای کیفیت آموزشی و تحقق اهداف کلان نظام تعلیم و تربیت فراهم سازد. به همین دلیل، سیاست گذاران و مدیران آموزشی لازم است ضمن بهره گیری از ظرفیت های بخش خصوصی، به ابعاد اجتماعی، اخلاقی و کیفی آموزش توجه ویژه داشته باشند.

ملاحظات اخلاقی

حامی مالی

این تحقیق هیچ بودجه ای دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

مفهوم سازی، حسین دایی زاده؛ روش شناسی، حسین دایی زاده؛ نرم افزار، رمضان قدرتی؛ اعتبارسنجی، حسین دایی زاده؛ تحلیل، رمضان قدرتی؛ تحقیق، رمضان قدرتی؛ مدیریت داده، حسین دایی زاده؛ نوشتن - آماده سازی پیش نویس اصلی، حسین دایی زاده؛ نظارت، حسین دایی زاده؛ مدیریت پروژه، حسین دایی زاده.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسنده، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله مراتب قدردانی خود را از مسئولین دانشکده علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرگز و از همکاری آزمودنی های شرکت کننده در اجرای این پژوهش ابراز می دارند.

References

1. Dadon T, Bayer YM, Rosenthal A, Gdalevich M. School health services in the Southern District of Israel-between privatization and nationalization. *Isr J Health Policy Res.* 2024;13(1):59. doi: [10.1186/s13584-024-00647-3](https://doi.org/10.1186/s13584-024-00647-3)
2. Soares FA, Oliveira BLCA. Privatization and geographic inequalities in the distribution and expansion of higher nursing education in Brazil. *Rev Bras Enferm.* 2022;75(4):e20210500. English, Portuguese. doi: [10.1590/0034-7167-2021-0500](https://doi.org/10.1590/0034-7167-2021-0500)
3. Moore J, Parsons C, Lomas S. A resident preceptor model improves the clerkship experience on general surgery. *J Surg Educ.* 2014;71(6):e16-8. doi: [10.1016/j.jsurg.2014.05.012](https://doi.org/10.1016/j.jsurg.2014.05.012)
4. Moody CT, Laugeson EA. Social Skills Training in Autism Spectrum Disorder Across the Lifespan. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am.* 2020;29(2):359-371. doi: [10.1016/j.chc.2019.11.001](https://doi.org/10.1016/j.chc.2019.11.001)
5. You XR, Gong XR, Guo MR, Ma BX. Cognitive behavioural therapy to improve social skills in children and adolescents with autism spectrum disorder: A meta-analysis of randomised controlled trials. *J Affect Disord.* 2024;344:8-17. doi: [10.1016/j.jad.2023.10.008](https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.10.008)
6. Greenberg PB, Elliott SL. Tested teaching tips. *Med J Aust.* 2004;180(8):376-7. doi: [10.5694/j.1326-5377.2004.tb05988.x](https://doi.org/10.5694/j.1326-5377.2004.tb05988.x)
7. Subramaniam RM, Gibson RN. Radiology teaching: essentials of a quality teaching programme. *Australas Radiol.* 2007;51(1):42-5. doi: [10.1111/j.1440-1673.2006.01657.x](https://doi.org/10.1111/j.1440-1673.2006.01657.x)
8. Hinkley T, Brown H, Carson V, Teychenne M. Cross sectional associations of screen time and outdoor play with social skills in preschool children. *PLoS One.* 2018;13(4):e0193700. doi: [10.1371/journal.pone.0193700](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0193700)
9. Gilmore R, Ziviani J, Chatfield MD, Goodman S, Sakzewski L. Social skills group training in adolescents with disabilities: A systematic review. *Res Dev Disabil.* 2022;125:104218. doi: [10.1016/j.ridd.2022.104218](https://doi.org/10.1016/j.ridd.2022.104218)
10. Wolstencroft J, Skuse D. Social skills and relationships in Turner syndrome. *Curr Opin Psychiatry.* 2019;32(2):85-91. doi: [10.1097/YCO.0000000000000472](https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000472)
11. Haghighi AH, Broughani S, Askari R, Shahrabadi H, Souza D, Gentil P. Combined Physical Training Strategies Improve Physical Fitness, Behavior, and Social Skills of Autistic Children. *J Autism Dev Disord.* 2023;53(11):4271-4279. doi: [10.1007/s10803-022-05731-8](https://doi.org/10.1007/s10803-022-05731-8)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی